

به نام خدا

حقوق هسته‌ای ایران

جایگاه حقوقی فعالیت‌های هسته‌ای ایران
در روابط بین‌الملل و التزامات متقابل جامعه جهانی

محمد رحمانی

سرشناسه : رحمانی / محمد

عنوان و نام پدیدآور: حقوق هسته ای ایران / محمد رحمانی

مشخصات نشر: تهران- البرز فرجاد ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ص- وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۷۹-۹۶-۰

موضوع: جایگاه حقوقی فعالیت‌های هسته‌ای ایران در روابط بین الملل و اقدامات متقابل جامعه جهانی

موضوع: منطقه گسترش سلاح‌های هسته‌ای- ایران

موضوع: Nuclear non proliferation

رده بندی کنگره: KZ۸۶۷۵

رده بندی دیویی: ۳۲۷/۱۷۰۹۵۵

شماره کتابشناسی دی: ۶۱۰۲۱۹

عنوان: حقوق هسته ای ایران

نویسنده: محمد رحمانی

مشخصات نشر: البرز فرجاد ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ص- وزیری

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۷۹-۹۶-۰

چاپخانه / صحافی: آذین

تیراژ: ۵۰

قیمت: ۳۳۰۰۰ تومان

تهران - ضلع شمال غربی پل سیدخندان - اول خیابان شقایق - بن بست اول - پلاک ۲ - واحد ۱۲

alborz22 887501@yahoo.com

۲۲۸۶۰۲۶۰- ۲۲۸۸۷۵۰۱

فهرست مطالب

۱۳.....	مقدمه
۱۹.....	بخش اول: اهمیت انرژی هسته‌ای
۲۱.....	فصل اول: حقوق هسته‌ای
۲۲.....	گفتار اول: اهمیت انرژی هسته‌ای
۲۲.....	گفتار دوم: سطح ولتاژ کشورهای خاورمیانه
۲۳.....	گفتار سوم: سطح ولتاژ کشورهای پیشرفته صنعتی
۲۴.....	گفتار چهارم: چرخه سوخت هسته‌ای
۲۵.....	گفتار پنجم: اورانیوم غنی‌شده ۳/۸ درصد سرمایه ملی
۲۶.....	گفتار ششم: کاربردهای علمی مواد هسته‌ای
۲۶.....	۱- رادیو داروها
۲۶.....	۲- سوخت جامد
۲۷.....	۳- فناوری هسته‌ای
۲۷.....	گفتار هفتم: نظم نوین جهانی با فناوری هسته‌ای
۲۹.....	فصل دوم: استفاده صلح آمیز از انرژی هسته‌ای
۲۹.....	گفتار اول: انرژی هسته‌ای سرمایه ملی
۳۱.....	گفتار دوم: ماهیت و حدود حقوق و تعهدات هسته‌ای دولت‌ها از نظر حقوق بین‌الملل
۳۱.....	۱- غنی‌سازی از دیدگاه حقوق بین‌الملل عام
۳۳.....	۲- غنی‌سازی از نگاه حقوق بین‌الملل هسته‌ای
۳۴.....	الف- اساسنامه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
۳۵.....	ب- معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای
۳۶.....	ج- رویه دولت‌های عضو ان پی تی
۳۷.....	گفتار سوم: محدودیت‌های حق برخورداری از انرژی هسته‌ای
۳۷.....	۱- حقوق بین‌الملل عام
۳۹.....	۲- رویه دولت‌های عضو ان پی تی

۴۰.....	الف - اساسنامه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
۴۱.....	ب - معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای
۴۵.....	ج - رویه دولت‌ها
۴۸.....	گفتار چهارم: وضعیت فعالیت‌ها و حقوق هسته‌ای ایران
۴۹.....	۱- بروز مناقشه فعالیت‌های اتمی ایران تا برنامه اقدام مشترک موقت ژنو
۵۰.....	۲- حق ایران برای غنی‌سازی اورانیوم
۵۳.....	۳- توافق‌نامه موقت ژنو
۵۴.....	گفتار پنجم: حق غنی‌سازی حقوق عام خصوصی
۵۷.....	بخش دوم: امنیت فعالیت‌های هسته‌ای ایران
۵۹.....	فصل اول: امنیت سیاسی
۶۱.....	گفتار اول: چارچوب، نظر، مکتب کپنهاگ
۶۲.....	گفتار دوم: امنیت موضوع بین‌المللی
۶۳.....	گفتار سوم: اهمیت سازی
۶۵.....	گفتار چهارم: کنش کلامی رسانه‌های بین‌المللی علیه فعالیت هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران
۶۸.....	گفتار پنجم: تحریم هسته‌ای
۶۹.....	گفتار ششم: کنش کلامی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی علیه فعالیت هسته‌ای ایران
۶۹.....	گفتار هفتم: امنیت هسته‌ای
۷۱.....	فصل دوم: حقوق هسته‌ای ایران از نظر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
۷۲.....	گفتار اول: فن‌آوری هسته‌ای
۷۳.....	گفتار دوم: تعریف رژیم‌های بین‌المللی
۷۵.....	گفتار سوم: معاهده منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای
۷۵.....	گفتار چهارم: تاریخچه رژیم‌های بین‌المللی خلع سلاح اتمی
۷۷.....	گفتار پنجم: دیدگاه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
۷۷.....	۱. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و برنامه اتمی ایران
۷۸.....	۲. قطعنامه ۱۲ سپتامبر ۲۰۰۳
۷۹.....	۳. قطعنامه ۲۶ نوامبر ۲۰۰۳
۸۰.....	۴. قطعنامه ۱۳ مارس ۲۰۰۴
۸۰.....	۵. قطعنامه ۱۸ ژوئن ۲۰۰۴

۸۱.....	۶. قطعنامه ۱۸ سپتامبر ۲۰۰۴.....
۸۲.....	۷. قطعنامه ۲۹ نوامبر ۲۰۰۴.....
۸۳.....	۸. قطعنامه ۱۱ اوت ۲۰۰۵.....
۸۳.....	۹- قطعنامه ۲۴ سپتامبر ۲۰۰۵.....
۸۴.....	۱۰- قطعنامه ۴ فوریه ۲۰۰۶.....
۸۴.....	۱۱- همکاری های نافرجام ایران و آژانس بین المللی انرژی اتمی.....
۸۶.....	گفتار ششم: حقوق مشروع هسته‌ای ایران.....
۸۹.....	بخش سوم: روابط ایران با قدرت‌های هسته‌ای
۹۱.....	فصل اول: حقوق هسته‌ای ایران در روابط با آلمان.....
۹۱.....	گفتار اول: تاریخ - موقی.....
۹۲.....	گفتار دوم: انرژی هسته‌ای در عرصه تولید جهانی.....
۹۳.....	گفتار سوم: چگونگی پیدایش انرژی هسته‌ای در ایران.....
۹۵.....	گفتار چهارم: روابط ایران و آلمان از گذشته‌های دور تا شکل‌گیری مناسبات هسته‌ای.....
۹۷.....	گفتار پنجم: روابط هسته‌ای ایران و آلمان، قبل از انقلاب اسلامی.....
۹۸.....	گفتار ششم: تأسیس نیروگاه.....
۹۹.....	گفتار هفتم: امضای قراردادهای حمایتی.....
۱۰۰.....	گفتار هشتم: روابط هسته‌ای ایران و آلمان، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۱۰۱.....	گفتار نهم: لغو قراردادها (اوایل پیروزی انقلاب اسلامی - سال‌های جنگ تحمیلی).....
۱۰۳.....	گفتار دهم: رایزنی‌های دیپلماتیک (روابط هسته‌ای در دهه هفتاد و هشتاد).....
۱۰۵.....	گفتار یازدهم: همکاری ایران و آلمان.....
۱۰۷.....	فصل دوم: پاسداری از حقوق هسته‌ای ایران در روابط با ایالات متحده.....
۱۰۷.....	گفتار اول: دیدگاه ایالات متحده آمریکا در قبال حقوق هسته‌ای ایران.....
۱۰۸.....	گفتار دوم: برنامه هسته‌ای ایران.....
۱۱۰.....	گفتار سوم: چارچوب تئوریک.....
۱۱۱.....	گفتار چهارم: مدل‌های مطرح تصمیم‌گیری در سیاست خارجی.....
۱۱۴.....	گفتار پنجم: الگوی سیستمی تصمیم‌گیری.....
۱۱۵.....	۱- رویکرد روند محور.....
۱۱۵.....	۲- رویکرد بازیگر محور.....

- گفتار ششم: جایگاه نخبگان (اتاق‌های فکر) در رویکرد سیاسی امریکا ۱۱۶
- ۱- تولید فکر و ایده ۱۱۷
- ۲- تجمیع متخصصان سیاست خارجی ۱۱۸
- ۳- ارائه نظرات مشورتی به مقامات دولتی ۱۱۸
- ۴- ارائه راه حل در مباحث اختلافی از طریق اجماع ۱۱۹
- گفتار هفتم: رویکرد نخبگان ایالات متحده امریکا در قبال پرونده هسته‌ای ایران ۱۱۹
- ۱- رویکرد گفت‌وگوی همه‌جانبه معروف به معامله کلان ۱۲۰
- ۲- کنترل توان هسته‌ای ایران با استفاده از قدرت نرم و به تبع آن پرداختن کمترین هزینه .. ۱۲۱
- ۳- کسب موفقیت بزرگ و احیای پرستیژ امریکا ۱۲۲
- ۴- رویکرد فشار از داخل ۱۲۲
- ۵- رویکرد مهار از طریق بستن دامن تحریم‌ها ۱۲۳
- ۶- اعمال فشار بر ایران با منظور افزایش ناکارآمدی تا سرحد ورشکستگی دولت ۱۲۴
- ۷- به انزوا کشاندن ایران و ترسری برای ایجاد تصویر یک بازیگر مغل ۱۲۵
- گفتار هشتم: رویکرد حمله نظامی بیمه دستانه ۱۲۶
- گفتار نهم: رویکرد تضعیف نظام ایران از طریق مشارکت سازی فکری سناریوی عملیات روانی .. ۱۲۶
- ۱- هم‌افزایی ظرفیت‌ها از طریق پیاده‌سازی اصولی تعامل شبکه‌ای ۱۲۸
- ۲- مدیریت استراتژیک افکار عمومی و تقویت بل‌های ارتباطی با کانون‌های قدرت ۱۲۸
- گفتار دهم: راهکارهای پیشنهادی مقابل رویکرد نخبگان در اتاق‌های فکر امریکا مقابل برنامه هسته‌ای ایران ۱۲۹
- اول: استفاده هوشمند از ابزارهای قدرت نرم ۱۲۹
- دوم: افزایش تعامل هدفمند میان نخبگان و تصمیم‌گیران سیاسی ۱۳۰
- سوم: ورود به ائتلاف‌ها و اتحادهای مختلف ۱۳۰
- چهارم: جلوگیری از ایجاد رویه در صدور قطعنامه‌های تحریم علیه ایران ۱۳۱
- پنجم: تبیین استراتژی دفاعی بر اساس بازدارندگی برای مواجهه با حملات نظامی محدود احتمالی ۱۳۱
- ششم: تقویت اتاق‌های فکر داخلی به منظور آسیب‌شناسی سناریوهای تهدیدزا ۱۳۱
- هفتم: بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت بگرام ۱۳۲
- گفتار یازدهم: حفظ حقوق هسته‌ای ایران ۱۳۵

فصل سوم: شیوه‌های حقوقی همکاری ایران با قدرت‌های هسته‌ای در انتقال فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای.....	۱۳۶
گفتار اول: شیوه‌های حقوقی بین‌المللی همکاری در انتقال فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای.....	۱۳۶
گفتار دوم: همکاری‌های بین‌المللی در انتقال فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای.....	۱۳۷
گفتار سوم: شیوه‌های همکاری حقوقی بین‌المللی.....	۱۳۸
گفتار چهارم: همکاری‌های حقوقی منطقه‌ای.....	۱۴۰
۱- یوراتم.....	۱۴۱
۲- آژانس انرژی هسته‌ای.....	۱۴۲
گفتار پنجم: سازمان اروپایی تحقیقات هسته‌ای.....	۱۴۳
گفتار ششم: توافقنامه همکاری منطقه‌ای افریقا برای تحقیقات و آموزش دانش هسته‌ای.....	۱۴۴
گفتار هفتم: سازمان تولیدکنندگان هسته‌ای.....	۱۴۵
فصل چهارم: همکاری‌های حقوقی ایران با سازمان‌های تولیدکننده انرژی هسته‌ای.....	۱۴۶
گفتار اول: همکاری‌های بین‌المللی.....	۱۴۶
گفتار دوم: آژانس بین‌المللی انرژی.....	۱۴۶
گفتار سوم: برنامه توسعه ملل متحد.....	۱۴۷
گفتار چهارم: رویکردهای چندجانبه از جمله ساخت.....	۱۴۹
فصل پنجم: حقوق هسته‌ای در روابط با روسیه طرح روسیه در اجرای همکاری انتقال دانش هسته‌ای.....	۱۵۱
گفتار اول: طرح روسیه.....	۱۵۱
گفتار دوم: طرح بانک سوخت آژانس.....	۱۵۲
گفتار سوم: فرجام.....	۱۵۵
فصل ششم: حقوق هسته‌ای ایران در ارتباط با اتحادیه اروپا.....	۱۵۸
گفتار اول: واکنش‌های اتحادیه اروپا.....	۱۵۸
گفتار دوم: اقدامات اقتصادی اتحادیه اروپا.....	۱۵۹
گفتار سوم: فعالیت‌های هسته‌ای ایران.....	۱۶۰
بند اول - قبل از انقلاب اسلامی.....	۱۶۱
بند دوم - بعد از انقلاب اسلامی.....	۱۶۲
گفتار چهارم: واکنش‌های صورت گرفته علیه فعالیت‌های هسته‌ای ایران.....	۱۶۳

- ۱- واکنش‌های انجام گرفته در چارچوب سازمان ملل متحد..... ۱۶۴
- ۲- دور اول تحریم‌های شورای امنیت علیه فعالیت‌های هسته‌ای ایران و ایرادات وارد بر آن.. ۱۶۴
- ۳- ایرادات وارد بر قطعنامه ۱۶۹۶..... ۱۶۶
- دور دوم تحریم‌های شورای امنیت علیه و فعالیت‌های هسته‌ای ایران و ایرادات وارد بر آن.... ۱۶۷
- ۴- خلاصه مفاد قطعنامه‌های ۱۷۳۷، ۱۷۴۷، ۱۸۰۳، ۱۸۳۵، ۱۹۲۹ شورای امنیت علیه ایران... ۱۶۸
- ۵- ایرادات شکلی وارد بر دور دوم تحریم‌ها..... ۱۷۰
- ۶- واکنش‌های خارج از چارچوب سازمان ملل متحد..... ۱۷۱
- الف- واکنش‌های انجام گرفته در چارچوب اتحادیه اروپا..... ۱۷۱
- ب- اتحاد در راستای اتخاذ این اقدامات اعلام نمود:..... ۱۷۲
- گفتار پنجم: واکنش‌های کشورهای دیگر..... ۱۷۳
- ۱- اقدامات ایالات متحده آمریکا..... ۱۷۳
- ۲- اقدامات برخی دیگر از کشورها..... ۱۷۵
- ۳- خودیاری..... ۱۷۶
- ۴- خودیاری مسلحانه..... ۱۷۷
- ۵- دفاع مشروع..... ۱۷۷
- ۶- اقدامات تلافی جویانه..... ۱۷۸
- ۷- مقابله به مثل (retorsion)..... ۱۷۹
- ۸- تحریم..... ۱۸۰
- ۹- اقدامات متقابل..... ۱۸۱
- گفتار ششم: اقدامات متقابل ایران..... ۱۸۲
- ۱- اقدامات ارادی..... ۱۸۲
- الف- رضایت..... ۱۸۲
- ب- دفاع مشروع..... ۱۸۳
- ج- اقدام متقابل..... ۱۸۴
- ۲- اقدامات غیرارادی..... ۱۸۴
- الف- قوه قاهره..... ۱۸۴
- ب- اضطراب..... ۱۸۶
- ج- ضرورت..... ۱۸۸

گفتار هفتم: حقوق متقابل ایران در مقابل نقض تعهدات اتحادیه اروپا.....	۱۸۹
الف- تعریف و طرفین اقدامات متقابل.....	۱۸۹
۱- تعریف اقدامات متقابل.....	۱۸۹
۲- طرفین اقدامات متقابل.....	۱۹۰
الف- دولت با سازمان هدف.....	۱۹۰
ب- طرف زیان دیده.....	۱۹۳
گفتار هشتم: شرایط اقدامات متقابل.....	۱۹۳
۱- شرایط و موانع شکلی توسل به اقدامات متقابل و درخواست توقف عمل متخلفانه بین‌المللی و جبران خسارت.....	۱۹۴
۲- اطلاع و شناسایی مذاکره.....	۱۹۵
۳- موانع شکلی توسل به اقدامات متقابل.....	۱۹۶
۴- توقف عمل متخلفانه.....	۱۹۸
۵- طرح اختلاف در محله دادگاه صالح.....	۱۹۹
۶- اقدامات متقابل فوری.....	۲۰۰
۷- شرط ماهوی.....	۲۰۱
گفتار نهم: مسئولیت اتحادیه اروپا در قبال فداء علیه ایران.....	۲۰۲
گفتار دهم: مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی.....	۲۰۳
۱- اشکال مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی.....	۲۰۴
۲- عناصر عمل متخلفانه سازمان‌های بین‌المللی.....	۲۰۵
۳- تحقق نقض تعهد.....	۲۰۷
۴- لازم‌الاجرا بودن تعهد.....	۲۰۷
گفتار یازدهم: تعهدات نقض شده توسط اتحادیه اروپا.....	۲۰۸
۱- تعهدات ناشی از منشور سازمان ملل متحد.....	۲۰۸
گفتار دوازدهم: آثار مسئولیت بین‌المللی سازمان‌های بین‌المللی.....	۲۱۰
۱- تکلیف به ادامه انجام تعهد.....	۲۱۱
۲- جبران خسارت.....	۲۱۲
گفتار سیزدهم: ماهیت حقوقی اقدامات اتحادیه اروپا علیه ایران.....	۲۱۲
منابع و مأخذ.....	۲۱۵

مقدمه

جایگاه حقوقی فعالیت های هسته ای ایران کوششی در جهت تصمیم و آگاهی از اهمیت باورنکردنی در ساختار سیاسی و اقتصادی جهان آینده است کمتر از نیم قرن آیند با اتمام تمام منابع انرژی بشر برای داشتن حداقل های زندگی نیاز مبرم به انرژی دارد و تنها انرژی در دسترس بشر قرن بیست و یکم انرژی هسته ای خواهد بود و صبیحی است که حق غنی سازی و رسیدن به دانش هسته ای که اکنون در انحصار قدرت های بزرگ سیاسی و اقتصادی و نظامی جهان قرار دهد، در آینده نیاز مبرم برای همه کشورها و حقوق عمومی است که در بخش اول و دوم این پژوهش به اهمیت و حق غنی سازی انرژی هسته ای مختصراً پرداخته ایم سپس برای حفظ و حراست از این دانش مهم بحث امنیتی ساختن انرژی هسته ای را جهت عدم دستیابی به آن مطرح کرده ایم و در ادامه دیدگاه های سازمان های بین المللی از جمله سازمان بین المللی انرژی اتمی را قطعنامه ها و نظارت های این سازمان را مورد بحث و بررسی قرار داده ایم.

با یک نگاه تاریخی از سال ۱۳۶۰ و قرارداد ساخت نیروگاه اتمی بوشهر با آلمان ها و قراردادهای متعدد آلمان و پیمان شکنی آن ها در تکمیل پروژه نیروگاه تولید برق اتمی بوشهر به سراغ قراردادهای دیگر قدرت های هسته ای همچون آمریکا رفته ایم و دیدگاه ها و نظریات آمریکایی ها و عهدشکنی آن ها را در نیم قرن گذشته مورد بررسی قرار داده ایم.

در بخش دیگری از این پژوهش شیوه های حقوقی همکاری بین المللی در انتقال فن آوری صلح آمیز هسته ای از جمله در حوزه امنیت هسته ای و ممانعت از گسترش

سلاح‌های هسته‌ای مورد توجه قرار گرفته است و به حق مالکیت دولت‌ها در استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای مورد توجه قرار گرفته است و بحث تولید-استفاده تکثیر و فروش دانش هسته‌ای از دیدگاه حقوقی طبق معاهدات بین‌المللی با تمرکز بر رویه‌های قانون‌گذاری سازمان ملل متحد بررسی شده است و در نهایت دیدگاه‌ها و عملکردها و رویکردهای متفاوت اتحادیه اروپا را به عنوان معتبرترین سازمان بین‌المللی مورد توجه و ارزیابی قرار داده‌ایم و واکنش‌ها و اقدامات متقابل اتحادیه اروپا و ایران را برای دستیابی - انرژی هسته‌ای تحقیق کرده‌ایم.

ماهیت حقوقی اقدامات اتحادیه اروپا به عنوان اقدامات متقابل و اعمال قانون فاقد وجهت قانونی بوده و دستبرد به حاکمیت ناکامی‌های حقوقی و به عهده سازمان بین‌المللی اتحادیه اروپا است.

با پیشرفت روزافزون علم و فناوری و انبوه طلبی کشورها در جهت کسب تله‌های رفیع اقتصادی و کسب دانش هسته‌ای از استفاده صلح‌آمیز از انرژی اتمی در کنار ترس از گسترش تسلیحات هسته‌ای و وقوع جنگ هسته‌ای جامعه بین‌المللی را به انعقاد معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای در سال ۱۹۹۸ سوق داد.

منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای - حق استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای برای همه اعضا و خلع سلاح هسته‌ای سه ستون اصلی این معاهده را تشکیل می‌دهد. حقوق دولت‌ها در دستیابی به دانش هسته‌ای از مسائل مورد اختلاف دولت‌های بزرگ و کشورها در حال توسعه است.

هدف ما بررسی جایگاه حقوقی و فعالیت‌های هسته‌ای ایران از جمله موضوع حق غنی‌سازی اورانیوم تا ۲۰٪ در مصرف رادیو داروها و استفاده‌های صلح‌آمیز انرژی است و بررسی دیدگاه‌های کشورهای صاحب انرژی هسته‌ای از جمله آمریکا و

اتحادیه اروپا هست و یافتن راهکارهای حقوقی برای دفاع از حقوق هسته ای ایران طبق معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای سال ۱۹۹۸ هست.

برای یافتن راهکارهای حقوقی جهت دستیابی به دانش صلح آمیز هسته‌ای باید ابتدا از جهت تاریخی دستیابی به این دانش مهم و گران بها را مورد بررسی قرار دهد و به اهمیت آن در زندگی آینده و ارتباطات ایران در تنظیم معاهدات ساخت و تولید نیروگاه‌های انرژی هسته‌ای با کشورهای آلمان و آمریکا و فرانسه و روسیه پی برد و در ادامه ای ده کشور که دارای چرخه سوخت هسته‌ای هستند را دقیقاً مطالعه نمود که در این کتاب مختصراً به کشورهای آلمان - آمریکا و اتحادیه اروپا پرداخته شده است و کشورهایی مانند چین - روسیه - هند - ژاپن کمتر در تقابل با ایران بوده‌اند و طبق معاهدات و روابط بین‌المللی حق استفاده از غنی‌سازی برای همه کشورهای عضو را محترم می‌دانند و دفاع مشروع از این حقوق را برای خود نیز حفظ نموده‌اند.

چه قوانین و مقرراتی از سوی آژانس انرژی اتمی برای کشورهای در حال توسعه وجود دارد که طبق معاهده حق استفاده از غنی‌سازی سال ۱۹۹۸ برای همه کشورها بتوانند به این دانش مهم هسته‌ای دسترسی پیدا نمایند.

چه مقام حمایتی و اهرم فشاری برای حمایت از کشورها در دستیابی به دانش هسته‌ای وجود دارد؟ و اینکه چگونه ممکن است خلع سلاح هسته‌ای و توقف ضرابخانه‌های تولید بمب اتم در جهان متوقف شود و سلاح‌های هسته‌ای نابود گردد از دغدغه‌های همه کشورهای در حال توسعه است که در آینده‌ای نه چندان دور با اتمام انرژی‌های فسیلی و عدم دسترسی به انرژی‌های نو، انرژی هسته‌ای به عنوان مهم‌ترین منبع حیات بشر در قرن آینده خواهد بود.